

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6ECdo/2/2016
Identifikačné číslo spisu:	4407204972
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4407204972.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Slovenská konsolidačná, a. s., so sídlom v Bratislave, Cintorínska 21, IČO: 35 776 005, proti povinnej Q. Z., bývajúcej v J., J. XX, o vymoženie 177,36 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13Er/355/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 18. decembra 2007 sp. zn. 9CoE/87/2007, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 18. decembra 2007 sp. zn. 9CoE/87/2007 a uznesenia Okresného súdu Nové Zámky z 20. augusta 2007 č. k. 13Er/355/2007-23 a z 22. apríla 2008 č. k. 13Er/355/2007-37 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Podaním doručeným Okresnému súdu Nové Zámky (ďalej len „exekučný súd“) 5. apríla 2007 požiadal súdny exekútor JUDr. Ľubomír Pekár exekučný súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre vymoženie sumy 177,36 eura (5.343 Sk) a trov exekúcie na základe návrhu oprávnenej a exekučného titulu - platobného výmeru, vydaného Spoločnou zdravotnou poisťovňou č. 04-40/0474-1 zo 6. apríla 2004, ktorým bola povinnej uložená povinnosť zaplatiť na účet tejto poisťovne nedoplatok poisťného 177,36 eura. K žiadosti pripojil návrh na vykonanie exekúcie, exekučný titul, úradne overenú fotokópiu plnomocensva udeleného vtedajšej zástupkyni oprávnenej, fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok a dohodu o započítaní z 30. novembra 2005 uzavretej medzi Spoločnou zdravotnou poisťovňou, a. s. a VERITEĽ, a. s. a fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok z 30. decembra 2005 uzavretou medzi VERITEĽ, a. s. a Slovenská konsolidačná, a. s. spolu s čiastočným výpisom z prílohy 1 k tejto zmluve.

2. Exekučný súd uznesením z 20. augusta 2007 č. k. 13Er/355/2007-23 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej na jeho exekučnom úrade pod sp. zn. EX 2146/07 zamietol. Zamietnutie žiadosti odôvodnil tým, že oprávnená nepreukázala spôsobom, ktorý vyžaduje Exekučný poriadok, že na ňu prešla vymáhaná pohľadávka, v dôsledku čoho nie je možné exekúciu v jej prospech vykonať. Oprávnená ani na výzvu exekučného súdu nepredložila špecifikáciu jednotlivých postupovaných pohľadávok nachádzajúcich sa v prílohe č. 1, a to aj napriek tomu, že už zmluva o

postúpení pohľadávok z 30. novembra 2005 ju označuje za svoju neoddeliteľnú súčasť. Z dôvodu, že nebol preukázaný prevod práva z exekučného titulu na oprávnenú, exekučný súd potom zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací na odvolanie oprávnenej uznesením z 18. decembra 2007 sp. zn. 9CoE/87/2007, uznesenie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie potvrdil [§ 219 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“)]. Stotožnil sa s názorom exekučného súdu, že oprávnená nepreukázala prevod v exekučnom konaní uplatneného práva na svoju osobu, keďže predložila len fotokópie zmlúv o postúpení pohľadávok bez akejkoľvek prílohy, pričom práve súčasťou prílohy mala byť bližšia špecifikácia postupovanej pohľadávky predstavujúca jej identifikovateľnosť.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Prípustnosť dovolania odôvodňovala ustanovením § 237 písm. f/ O. s. p. t. j. tým, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Postupom súdov jej bolo odopreté právo na súdnu ochranu. Súdny v konaní spochybnili jej procesné postavenie ako oprávnenej z takých dôvodov, ktoré nemajú zákonný podklad. Zákon číslo 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) ani Občiansky súdny poriadok neukladajú v exekučnom konaní povinnosť preukázať prevod práva originálom alebo overenou kópiou listiny. Takýto prevod môže byť preukázaný aj inak, než len originálom listiny alebo jej úradne overenou kópiou. Z uvedených dôvodov žiadala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Povinná vo vyjadrení k dovolaniu oprávnenej navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávnenej zamietol.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

7. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas naň oprávnenou osobou skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

8. Dovolanim bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

9. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.

10. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

11. Dovolanie oprávnenej smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nevykazuje znaky žiadneho z uznesení vymenovaných vo vyššie citovanom ustanovení O. s. p, pretože nejde o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p.) a nejde ani o prípady prípustnosti dovolania podľa písm. b/ a c/ ustanovenia § 239 ods. 2 O. s. p. Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 O. s. p. neprichádza do úvahy.

12. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník konania namietala alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

13. Procesné vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. oprávnená nenamietala a ich existenciu nezistil ani najvyšší súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

14. So zreteľom na oprávnenou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa najvyšší súd osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

15. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožnila realizácia konkrétnych procesných práv, ktoré by inak mohol pred súdom uplatniť, a z ktorých bol v dôsledku postupu súdu vylúčený. Vo všeobecnosti pôjde najmä o situácie, kedy súd v rozpore so zákonom neumožnil účastníkovi konania niečo vykonať, keď nesprávne odmietol podanie účastníka konania, hoci na to neboli splnené podmienky alebo konanie nesprávne zastavil. Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. je tak vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na súdnu ochranu, ako súčasť práva na spravodlivý proces, zahŕňa aj právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, teda aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 5/2000 z 13. júla 2000). Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky, lebo takýmto rozhodnutím sa oprávnenému v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia (R 17/2014).

16. Zo spisu v danej veci vyplýva, že v predmetnom konaní došlo k oprávnenou namietanej procesnej vade.

17. Exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45 Exekučného poriadku) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 1 Exekučného poriadku). Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je odvolanie prípustné. Podľa § 37 ods. 3 prvá až tretia veta Exekučného poriadku proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného, než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Podľa § 38 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3 Exekučného poriadku).

18. V zmysle citovaného ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. V súvislosti s tým najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti (§ 39 ods. 1 Exekučného poriadku), či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti (§ 42 Exekučného poriadku), či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule, či oprávnený v prípade, ak nie je totožný s osobou, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom, alebo ak označil za povinného inú osobu, než ktorej bola uložená povinnosť v exekučnom titule, tvrdí v návrhu na vykonanie exekúcie prechod (prevod) práva alebo povinnosti a či na preukázanie svojho tvrdenia predkladá alebo navrhuje dôkaz, či oprávnený pripojil k exekučnému titulu listinu vydanú alebo overenú oprávneným orgánom, z ktorej je zjavné, že sa splnila podmienka alebo že oprávnený splnil, prípadne zabezpečil splnenie vzájomnej povinnosti, a ďalej, či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p.

19. Exekučný poriadok v znení do účinnosti novely vykonanej zákonom číslo 341/2005 Z. z., t. j. do 31. augusta 2005, v § 37 ods. 4 výslovne stanovil, že prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Za daného právneho stavu bolo pripojenie takejto listiny procesným predpokladom riadneho návrhu na vykonanie exekúcie. Od účinnosti tejto novely Exekučný poriadok od tejto požiadavky upustil. Len v prípadoch, ak nastali skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu po začatí exekučného konania, stanovil požiadavku doložiť prevod alebo prechod práv a povinností originálom alebo osvedčenou fotokópiou listiny (§ 37 ods. 3 tretia veta v spojení s § 37 ods. 4 Exekučného poriadku v znení do 30. novembra 2006); od účinnosti novely vykonanej zákonom číslo 585/2006 Z. z., t. j. od 1. decembra 2006 už nevyžaduje predloženie takejto listiny v origináli alebo osvedčenej fotokópie. To znamená, že od 1. septembra 2005 oprávnený nie je povinný preukazovať prechod alebo prevod práva alebo povinnosti, ku ktorému malo dôjsť pred začatím exekučného konania, predložením listiny vydananej alebo overenej oprávneným orgánom, ani predložením jej originálu alebo osvedčenej fotokópie.

20. Zo systematiky a jednotlivých ustanovení Exekučného poriadku vyplýva, že tento zákon rozlišuje viaceré štádiá exekučného konania. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu nie sú v rozpore so

zákonem (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. Pokiaľ účastník exekučného konania tvrdí, že došlo k prevodu práv alebo povinností z exekučného titulu, súd neskúma, či prevod skutočne nastal; v tomto štádiu je postačujúce, ak je prevod dostatočne osvedčený okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených (aj len neoverených) fotokópií listín a časti ich príloh. Tým prirodzene nie je dotknutá otázka prípadnej neskôr nastolenej potreby dôsledného skúmania (verifikácie pravosti tvrdeného) prevodu práva alebo povinnosti v neskorších štádiách exekučného konania (napr. pri posudzovaní opodstatnenosti prípadných námietok povinného proti exekúcii alebo pri posudzovaní dôvodov pre zastavenie exekúcie).

21. V prejednávanej veci oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdila prevod práva z exekučného titulu právnym úkonom, a to postúpením pohľadávky zo Spoločná zdravotná poisťovňa, a. s. na VERITEL, a. s., a napokon na ňu samotnú. Oprávnená na preukázanie svojho tvrdenia označila dôkazy - predložila kópie zmlúv o postúpení pohľadávok (vrátane výpisu z časti prílohy). Pokiaľ sa súdy v danej procesnej situácii, napriek vyššie uvedenému, pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku neobmedzili len na to, čo v tomto štádiu exekučného konania mali (a mohli) skúmať, ale sa (už) v ňom neprípustne a bez zákonného podkladu zaoberali tým, čo mohli skúmať (až) v neskorších štádiách tohto konania, mal ich procesný postup znaky odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) oprávnenej a viedol k odňatiu jej možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Výslovený právny názor predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu - porovnaj R 17/2014, ako aj uznesenia najvyššieho súdu z 19. novembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 277/2008, z 24. novembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 254/200, zo 17. decembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 234/2008, z 26. augusta 2010 sp. zn. 5 MCdo 16/2009, z 3. októbra 2010 sp. zn. 6 Cdo 213/2010.

22. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou postihnuté uznesenie exekučného súdu zrušil a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.) Najvyšší súd v súlade s ustanovením § 439 písm. a/ C. s. p. zrušil aj uznesenie exekučného súdu z 22. apríla 2008 č. k. 13Er/355/2007-37, ktorým bolo rozhodnuté o zastavení exekučného konania, aj keď toto uznesenie nebolo dovolaním napadnuté. Uznesenie o zastavení exekučného konania bolo totiž nevyhnutným procesným dôsledkom rozhodnutia o zamietnutí žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučný súd o zastavení exekúcie rozhodol z úradnej povinnosti poukazujúc na ustanovenie § 44 ods. 3 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého ak je uznesenie, ktorým sa žiadosť zamietla, právoplatné, súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, pričom proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Výrok o zastavení exekučného konania mal preto povahu závislého výroku v zmysle § 439 písm. a/ C. s. p., pričom nebolo dôležité, že nebol súčasťou dovolaním napadnutého rozhodnutia (čo vzhľadom na znenie § 44 ods. 3 Exekučného poriadku ani nebolo možné), ale bol obsahom samostatného uznesenia.

23. O trovách pôvodného a dovolacieho konania rozhodne exekučný súd (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.